

Naar 't Wiet Klieëf en Wojskop

door Jo Purnot

't Wiet Klieëf is de naam van ons verenigingsblad en is genoemd naar een klein gebiedje. Het is daarom leuk een wandeling langs deze plek te voeren. Benaming Wiet Klieëf: 't Wiet Klieëf. is een veldnaam (toponiem) die afkomstig is van een oude mergelgroeve en zou "'t witte klif" kunnen betekenen, dus een steile berg waar witte steen aan de oppervlakte komt, in dit geval kalksteen (mergel). Een andere verklaring is de volgende: Boven de groeve loopt een vrij steil pad dat bij vochtig weer modderig was. Samen met de witte mergel vormde het een kleverige substantie die aan de paardenbenen en karren bleef kleven: Het wit dat kleeft, dus 't Wiet Klieëf.

De wandeling

We willen u in de vorm van een wandeling naar 't Wiet Klieëf. en naar Wolfkop (Wojskop.) leiden. De duur van die wandeling is een klein uurtje. Bij Wojskop moeten een aantal trappen worden beklommen, voor mensen die slecht ter been zijn is die "klim" niet aan te raden. Om diezelfde reden is het ook niet raadzaam de wandeling te maken bij regenweer, omdat de trappen dan nogal glibberig kunnen zijn.

Start

Vanaf de parkeerplaats naast de kerk lopen we de Groenstraat in langs de basisschool, steken bij het tunneltje recht de Rijksweg over (goed uitkijken) en komen in de oude Groenstraat, in de volksmond de Duustersjtaeg (donkere steeg) genoemd.

De Duustersjtaeg

De Duustersjtaeg is een licht dalende weg. Vooral in de tijd van het jaar als nog bladeren op de bomen en struiken zitten is duidelijk waarom de weg door de Keerdenaar Duustersjtaeg genoemd wordt. Het is een typisch voorbeeld van een holle weg, zoals wij die bijna uitsluitend in het Zuid-Limburgse heuvelland tegenkomen. Holle wegen leiden van hoog naar laag, van de plateaus naar de dalen. Zij zijn ontstaan door het voortdurend uitspoelen van lössgrond. In de droge perioden maakten de hoefslagen van de paarden de grond los, die daarna bij een stortbui weer wegspoelde. Dat die geulen in de droge perioden als karrenwegen werden gebruikt, lag voor de hand. Zij

hadden vaak een gelijkmatig dalend verloop, dat vroeger in de tijd van primitieve transportmiddelen goed uitkwam.

De Keerder herders trokken in het verleden met hun schapen door de Duustersjtaeg wanneer ze hun beesten op de zuidelijke plateauranden wilden laten grazen, daarom is de formele benaming ook Groenstraat. In deze contreien kom je bijna in elk dorp of buurtschap een "Groenstraat" tegen (Honthem, Margraten, Heer, Gronsveld, Rijckholt, Eijsden enz.). Die wegen hadden groene bermen waar de schapen konden grazen en mondden uit in bossen, heiden of graslanden. Een weg dus waar de herders dagelijks gebruik van maakten.

De Duustersjtaeg was vroeger de kortste verbinding met Eckelrade. Langs de sjtaeg staan nog een aantal prachtige knot-essen. Veel mensen denken dat alleen wilgenbomen zich lenen om te knotten, maar ook essen en iepen. zijn geschikt daarvoor.

Na ruim tweehonderdvijftig meter komen wij bij een wegsplitsing.

We noemen dit punt Helvendèl. Logisch want wij zijn halverwege het dal. Op dit punt hangt aan de linkerkant in een boom, een beetje verscholen, een Mariakapelletje. Op deze wegsplitsing stond vroeger een wegkruis, maar dat was op een gegeven moment verdwenen. Toen daarna op die plek tijdens graafwerkzaamheden een grondwerker dodelijk verongelukte, heeft de werkgroep Kruisen en Kapellen (Pierre Oostenbach z.g. en Pascal Purnot) er dit kapelletje opgehangen.

Op de splitsing lopen we rechtdoor (dus niet rechtsaf!).

We vervolgen onze weg die licht blijft dalen. Aan de rechterkant staat een echte meidoornhaag (duënehègk). Ook meidoornhagen horen bij het ZuidLimburgs landschap. Je ziet er, na een dramatische teruggang in de jaren zeventig en tachtig, dankzij initiatieven van IKL, weer steeds meer. Bekend is dat deze duënehegke heel oud kunnen worden.

Na een paar honderd meter maakt de weg een bocht naar links.

Zouden we in die bocht rechtdoor gaan (dus het struikgewas inlopen), dan tuimelden we een oude mergelgroeve af. Die groeve. heet 't Wiet Klieëf.. Verder naar beneden lopend ligt aan de linkerkant Krekelberg en aan de rechterkant dus 't Wiet Klieëf, genoemd naar de oude groeve.

Bij het naar beneden lopen zien wij aan de overkant de velden (gewanden) van Blankenberg. liggen en in de verte de torenspits van Eckelrade.

Wanneer wij beneden zijn en nog eens terugkijken dan begrijpen wij, als tenminste de zon op de berg schijnt, en de begroeiing niet te dik is, waarom de

vroegere dorpelingen de berg 't Wiet Klieëf. noemden. Want de mergel. heeft op die plek een witte glans. Onze voorouders gaven niet voor niets plaatsen en wegen specifieke namen. Die benamingen zeggen vaak iets over de ligging, de grondsoort of de vorm van het gebied. Zo is de veldnaam Krekelberg. afkomstig van het oude dialectwoord kreek wat sleedoorn. betekende. Dus hier moeten veel krekens,. sleedoornstruiken, gestaan hebben.

Beneden komen we uit op de Wolfskopweg., in de volksmond kortweg de Gröb. genoemd. De Gröb is een typisch droogdal, in droge periodes staat hij droog maar als het een tijdje geregend heeft verandert de weg in een riviertje. Het water komt dan golvend naar beneden, richting Dorreweg (Daorwieëg).

De Wolfskopweg. (Gröb.)

We slaan bij de Gröb. linksaf.

Na honderd meter ligt aan de linkerkant een hoogstamwei met oude appelbomen. Vaak kleine appels, zoals de Joseph Musch, die tegenwoordig om economische redenen niet meer in de handel te krijgen zijn Wij komen (aan de linkerkant) langs de bijenwei van VTN. Dit weilandje van ongeveer vijfhonderd vierkante meter werd meer dan twintig jaar geleden door de VTN aangekocht. De wei wordt tegenwoordig meegenomen in het graasbeheer van Staats Bosbeheer. Voordat dit gebeurde moesten jaarlijks veel brandnetels door de vereniging worden weggemaaid. Nu zijn er veel minder brandnetels te vinden.. In de bijenwei zijn twee amfibieënpoelen aangelegd, waar natuurlijk ook de bijen driftig van meeprofiteren. Even voorbij de volgende bocht staan we voor de Wojskop.. Die benaming komen we in het Nederlands taalgebied op meer plaatsen tegen en heeft waarschijnlijk niets te maken met de legende dat er de kop van een wolf gevonden zou zijn.

In de 17de eeuwse archieven is spraken van een Grote Wolfskop. en een Kleine Wolfskop...

De Wolfskop. (Wojskop.)

De Wojskopgroeve is een geologisch monument. Het is een verlaten groeve. waar men silexiet. (vuursteen.) vandaan haalde. De groeve werd waarschijnlijk voor het eerst gebruikt bij de aanleg van de rijksweg Maastricht - Vaals tussen 1825 - 1830. Ook de Fatima-kapel in de Keunestraat. is in 1950 met materiaal uit deze groeve gebouwd. In het boek "Delfstoffen in Cadier en Keer" heeft Sjeuf Felder uitgebreid de groeve beschreven (blz. 2124).

We gaan links van de groeve. over een smal paadje via trappen de Wojskop. bestijgen.

Die moeite loont, want boven is het uitzicht prachtig. In 1972 werd het plantenbestand van Wojskop. door dr.

J.H. Willems geïnventariseerd. Het resultaat was 110 verschillende soorten planten, waaronder nog vele zeldzame. Een tiental jaren later waren dat er minder. Maar doordat ook hier schapen frequent grazen, krijgt het als kalkgrasland. een herkansing. Die herkansing is er in ieder geval voor de lindeboom die Wojskop. siert. De linde. was na Hotsboom. op 't Gruusselt de belangrijkste boom van ons dorp. Iedereen die in Keer geboren en getogen is kent hem. Eeuwenlang had hij regen, sneeuw, wind en hagel getrotseerd, maar op zondag 14 juli 1985, toen in de namiddag een orkaan over Zuid-Limburg raasde, werden de weergoden hem bijna meester. Sterk gehavend kwam hij uit de strijd. Ontdaan van zijn machtige kruin., waren alleen nog twee verformfaaide stammen over. Leden van onze vereniging stelden een reddingsplan op en wat door velen als onmogelijk werd gehouden lukte. Wel hebben Wiel Roosen z.g. en Pieke Hornesch z.g. de boom nog een soort ijzeren korset moeten aanmeten, maar de linde van Wojskop kwam er weer bovenop. Gelukkig voor de bosuil. die in de linde al jaren zijn roestplaats had.

Terug naar de Rijksweg

Vervolgen wij onze weg dan lopen we langs een weilandje waar eerder een sparrenbos stond. Dat is door Staatsbosbeheer rond 2010 gekapt om zo ruimte te maken voor meer schraal grasland.

We verlaten dit Wolfskopgebied via een draaihekje en lopen dan langs de kersenbomen en komen op een veldweg uit. Daar slaan we links af. De plaatselijke benaming luidt hier Achter Mei-je .(Meije). Naar de betekenis van die naam kunnen we alleen maar gissen. Mei-je zijn berkentakken die ter gelegenheid van de bronkprocessie (2de zondag na Pinksteren) aan weerszijden van de weg werden geplaatst. Dus hebben hier vroeger veel berkenbomen gestaan? Wie het weet mag het zeggen!

Wanneer we de veldweg volgen komen we uit bij de Rijksweg, schuin tegenover het Tolhuis..

U kunt dan links over het rijwielpad naar het beginpunt teruglopen, terwijl u het landschap tussen Keer en Eckelrade nog eens goed kunt overzien, zeker bij helder weer.

Literatuur:

Oet vreuger jaore, door H.W.A. Lemmerling
Heerdgang in Zuidelijk Limburg, door H.P.M. Hillegers
Delfstoffen in Cadier en Keer, door P.J. (Sjeuf) Felder